

ne bi ločil od Boga z grehom. Bog da, da bi tudi v naših srcih vedno živel neomajen in odločen sklep: Rajše vse pretrpeti, kakor Boga s smrtnim grehom razžaliti.

Iz Rima. Ker v mesecu avgustu ni bilo v Rim romanja, je papež imel nekeke počitnice. Ta čas je porabil za to, da je nadzoroval razne naprave in nove stavbe v Vatikanskem mestu, kjer je sedaj neomejen gospodar. Meseca septembra pride zopet več romarskih vlakov iz raznih dežel, da se poklonijo sv. očetu ob njegovem zlatomašniškem jubileju.

Vodstvu lista »Civitta Cattolica«, ki je bil pred kratkim radi svojega cerkvenega stališča od italijanske vlade zaplenjen, je poslal papež Pij XI. jubilejno svetinjo in svojeručno pismo, v katerem listu zagotavlja svojo neizpremenjeno blagohotnost.

Vesoljnost katoliške Cerkve. Na Švedskem slavijo letos 1100 letnico, kar je tej deželi prinesel sv. Ausgar luč Kristusove vere. V sredi meseca avgusta je bil višek slovesnosti. Ta slavnost je združila na Švedskem zastopnike mnogih katoliških narodov v Evropi. Najbolj močno so bili zastopani Nemci, katerim je pripadal po svojem rojstvu sv. Ausgar. Razen tega so bili na Švedskem tudi zastopniki Francozov, Angležev, Holandcev, Poljakov, Fincev, Litvancev in drugih. Tako velika katoliška misel družil narode v eno družino.

Času primerna družba. Na Ogrskem imajo cerkveno družbo, ki ima ime »socialna misijonska družba«. Ni to družba za misijone v tujih deželah, temveč hoče ta družba skrbeti da se oživi in utrdi krščanska vera in življenje v domači deželi. Članice te družbe so notranje, ki imajo obljube kakor redovnice in pa zunanje, ki so notranjim pridružene kot nekeke tretjerednice. Sedaj je na Ogrskem 72 hiš te družbe. Ima družba razne odseke, ki skrbijo za zanemarjene otroke, za dekleta, ki so v nevarnost, za dekleta, ki so padla, za revne družine, za odpuščene kaznjence itd.

Lepi uspehi katoliškega dela v Belgiji. Belgija je dežela, kjer se katoličani silno marljivo gibljejo. Letos je bilo na katoliškem shodu v Löwen nad 90.000 udeležencev, ki so se vsi z veliko resnostjo posvetili Srcu Jezusovemu. Zgodnje obhajilo otrok in pogosto obhajilo vernikov je zelo razširjeno in to rodi krasne sadove. Prepričanih katoliških dijakov je v Belgiji nad 500 tisoč, ki skrbijo za duhovne vaje in drugačno versko življenje med seboj in drugo mladino. Posnemanja vredni!

Zobozdravnik Dr. FRANC KARTIN
specialist za zobne in ustne bolezni,
Maribor, Slovenska ul. 9, zopet ordinira.
1077

Strokovni zdravnik za ženske bolezni dr.
Fran Toplak zopet redno ordinira, Maribor,
Glavni trg 18.
1092

70 letnica škofijskega sedeža v Mariboru.

Dne 4. septembra je poteklo 70 let, kar je bil Slomšek ustoličen na novo stolico lavantinskih škofov v Mariboru. Baš na dan te obletnice se je prevzvišeni gospod sedanji škof dr. Andrej Karlin v spremstvu prelata dr. Kovačiča in svojega tajnika monsignora Umeke napotil k Sv. Andražu v Lavantinski dolini, obiskovat grobov svojih prednikov, ki so nad 600 let tukaj stolovali. Dne 5. septembra je prevzvišeni opravil v bivši stolnici črno sv. mašo za svoje prednike. Dasi je bil obisk napovedan in popolnoma nepričakovan, se je vendar zbralo v cerkvi precej ljudi. Po maši je domači župnik g. Kaufman, po rodu Čeh, z izbranim in v srce segajočim govorom pozdravil v imenu župnije prevzvišenega kot naslednika Slomškovega, ki je pred 70 leti zapustil Sv. Andraž. Pri Sv. Andražu živi Slomšek v najboljšem spominu, dasiravno so večino že pomrli tisti, ki so še videli pri Sv. Andražu zadnjega lavantinskega škofa. G. župnik je še pred kratkim pokopal staro ženo, ki jo je Slomšek sprejel v Marijino družbo. Izrekel je g. župnik v svojem govoru željo, da bi Slomšek

kmalu dosegel čast oltarjev. Prevzvišeni se mu je za lep pozdrav iskreno zahvalil in ponovil isto željo.

Nekdanja stolnica pre Sv. Andražu je sedaj župna cerkev, bivšo škofijsko prestolnico pa imajo sedaj očetje jezuitje, pri katerih je bil prevzvišeni s svojima spremljevalcema gost. Tudi prostorna Loretska cerkev, ki jo je postavil lavantinski škof Franc I. Gašpar pl. Stadion (1673—1704), je sedaj jezuitska cerkev.

Prijazno mesto Sv. Andraž s svojo prekrasno okolico napravlja najboljše vtisek. Ni zastoj rekel Slomšek v svoji prvi pridigi v Mariboru: »Zapustili smo grobove svojih očetov, zapustili dobro ljudstvo in lepo deželo...«

Okoli poldne 5. septembra se je prevzvišeni zopet vrnil v Maribor.

Naj bi 70 letnica premestitve sedeža pospešila delo za Slomškovo proglasitev svetnikom. Čas se nagloma odmika; čim bolj se odlaga s tem delom, tem težje bo. Tako naše slovensko ljudstvo, kakor nemško na nekdanjem sedežu lavantinskih škofov vidi v Slomšku svetega moža.

Par črtic o Slomšku in Kocnu.

Nek star mož — imena se več ne spominjam — mi je pripovedoval: »Slomšek je že v prvi mladosti nagibal k resnobi. Gredeč domov iz šole je bil v družbi razposajenih otrok, ki so bili nemirni in so se med seboj pričkali. Tonček jih posvari: Bodite pametni in mirni! Glejte — pokazal jim je zvonik Sv. Ožbalta — tam je prst božji, ki v nebesa kaže!«

Leta 1814 rojeni Janez Vrečko po domače Oblak doma iz Hotunja ob cesti, ki vodi proti kolodvoru, pa mi je pravil sledeče: »Ko sem bil še majhen, sva z očetom na njivi nalagala snopje. Mimo pride po cesti črno oblečen mladenič, odkrit in poluglasno govoreč. Poprašam očeta: Kdo pa je to, ki tam po cesti mrmra? To je Slomškov študent. Gre domov na vakance in moli roženkranc.«

Omenjeni Vrečko, oče Josipa Vrečko, ki je sporočil Ciril-Methodovi družbi visoko vsoto, je umrl leta 1907. Na Ponikvi se pri šoli hrani »zlata knjiga«, kamor so ob sklepu šolskega leta zapisovali odlične učence. Tu je zabeležen tudi Blaž Kocen.

Fran Kraner in Blaž Kocen sta bila skupaj v Rogatcu, prvi kot učitelj, drugi kot kaplan. »Čestokrat me je povabil« — tako mi je poročal Kraner — »da sem šel zvečer z njim na bližnji hrib. Tu sva prebedela po cele noči in Kocen je opazoval zvezdnato nebo.« Študiral je že takrat astronomični (zvezdogledni) zemljepis.

Kraner je bil zadnji čas kot učitelj na Ponikvi, rojstnem kraju Kocenovem. Imel je spretno roko za risanje in slikanje. Da bi svojega starega znanca in prijatelja razveselil — Kocen je bil takrat že profesor — poslal mu je za god izvirno sliko. Naslikal je namreč njegovo mater, kako na trati krave pase.

Kot hvaležen sin je Kocen vedno pošiljal svoji materi vsak mesec primerne podpore. Ko je prišla na pošto po denar, je vsakokrat naročila poštarju Grablerju — od njega imam to poročilo: »Prosim gospod, pišite Blažetu, da se mu lepo zahvalim in pa, da bi se Blaže le ne zmotil, da bi se le ne zmotil!«

NOVICE

Vsem cenjenim naročnikom, katerim je že pošla naročnina za Slov. Gospodar, smo danes priložili položnice. Slovenski Gospodar stane za celo leto Din 32.—, za pol leta Din 16.— in za četrt leta Din 9.—.

Imenovanja. Ob priliki proglasitve rajhenburške cerkve za baziliko v nedeljo, dne 8. septembra je sporočil škof

dr. Andrej Karlin, da je v priznanje izrednih zaslug imenoval za častnega konzistorijalnega svetnika župnika nove bazilike g. Josipa Tratnika, g. opata Epalle in g. videmskega dekana Ivana Medveška.

Duhovniške spremembe. Radi starosti je odložil dekanijske posle kanonik Janez Lenart v št. Martinu pri Slovenj-gradcu. Za dekanijskega upravitelja je imenovan g. duhovni svetnik in starotrški župnik Jan. Jurko. Začasno upokojeni g. Jožef Kranjc pride za kaplana v Zetale.

Krajevnim šolskim odborom!

Na vsa šolska vodstva smo poslali obvestilo, da dajemo pri direktnem naročilu Majcenove Prve čitanke na vsakih 10 naročenih izvodov po 2 knjigi za revne učence. Enako pri naročilu Lavtarjevih računov 10 % popusta. Zvezke imamo odgovarjajoče najnovejšim oblastnim predpisom. Na 100 naročenih zvezkov damo 10 zvezkov za revne učence. Šolske potrebščine vseh vrst nudimo po konkurenčni ceni. Blagovolite pri sebi, ko naročate šolske potrebščine za novo šolsko leto, oddati naročilo.

TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU

Vlomilci na delu. Neznani vlomilci ki se klatijo zadnji čas po Slov. goricah, so udrli v hišo posestnika Jakoba Senekoviča pri Sv. Marjeti ob Pesnici in odnesli jestvin in drugih potrebščin za 15 tisoč Din. Ravno isti uzmovčiči so obiskali tudi trafikanta Alojzija Germeka iz Močne ter mu odnesli tobaka in drobnarij za 1000 Din.

Žrvavi zločin v Zgornji Pristavi. Iz Sv. Vida pri Ptuj nam poročajo: V Zg. Pristavi je na št. 30 živila velika družina Hrovat. Oče Anton Hrovat je bil pijanec, ki je cele dneve popival po gostilnah, doma pa zanemarjal delo. V torek zvečer se je vrnil domov in šel spat na škedenj. Drugo jutro mož ni bil na škedenju. Dobili so samo njegov klub in mlako krvi. V četrtek zjutraj so orožniki odkrili njegovo truplo v bližnji koruzi. Ime! je na glavi veliko rano, zadano od sekire. Iskali so hudodelca in najprej zaprli soseda, ki se je s pokojnim tožaril. V soboto zjutraj se je pa v gostilni najstarejši sin Hrovatov Martin, star 18 let, izdal, da je on morilec. Poklicali so orožnike, ki so očetomorilca aretirali. Povedal je ta mladi zločinec, da je ob 10. uri zvečer ubil očeta s sekiro, ker ga je oče enkrat s sekiro preganjal po gozdu in ga ni hotel vzeti seboj v gostilno. Pravi, da se je oče še sam zavlekel v koruzo, le on mu je malo pomagal. Zdravniki pa trdijo, da pokojni s tako rano niti pet korakov ni mogel storiti. Vsi sumničijo, da je fant z drugo pomočjo prenesel očetovo truplo v koruzo. Kdo je bil ta sokrivec? Brez njih ni! Ali je bila celo ženska? Sodnija bo to že kmalu odkrila. Vzrok zločina: preveč alkohola, premalo izobrazbe, premalo cerkve! Kako zelo se kaže potreba Slomškovega doma!

Pes vzrok avtomobilske nesreče. Znani vinski trgovec iz Dubrave pri Zavrču Lojze Vuk se je vračal 6. septembra iz Kranjske na Štajersko po glavni cesti. Med Vranskem in Št. Petrom v Savinjski dolini tik pred Grajski vasi pri Gomilskem je planil iz teme na cesto in v avtomobil velik volčji pes. Avto je psa povozil, silni suhek pa je vendarle voz usmeril z glavne ceste v stran. S silo je priletel v obcestno sadno drevje in obstal. Srečanje avtomobila z drevjem je pognalo iz voza ivanjkovskega Petovarja, ki je dobil pri nesreči nekaj poškodb lahkega značaja. Vsi ostali potniki: Vek, Čepar in trgovec Grivec so dobili le neznane praske. Na novem avtomobilu so le

razbila prednja šipa, precej je poškodovano ogrodje, motor je ostal nepoškodovan. Da se ni zgodila večja nesreča, gre zahvala previdnemu in treznemu Vukovemu šoferju.

Pazite na otroke! Dne 5. septembra je pogorel hlev, svinjak in šupa posestnika in krojača iz Gornjega Obreža v Artičah — Jakoba Glogovšek. Posestnik, ki se je pri reševanju živine sam hudo opekel, je zelo udarjen, ker mu je zgorela krma in 2 tisoč kg krompirja. Ogenj je zanetil baje petleten otrok.

Žrtv podivjanosti. V vinotoču pri Krošelju v Dečnih selih pri Brežicah so popivali v nedeljo dne 1. septembra fantje in dekleta iz več vasi. Pri posestniku vinotoča so bili pivci povsem mirni do 9. ure zvečer, ko so se odpravili vsi proti domu. Par korakov od vinotoča pa je nastal med fanti prepirl radi nekega dekleta. Jožef Černoš, sin posestnika iz Silovca, je miril fante naenkrat ga je nek fant sunil z nožem v leva pljuča in ga smrtnonevarno ranil.

Vročina po celem svetu. Z izredno septembersko vročino so zadovoljni vinogradniki, sicer pa se že pritožuje radi nje celi svet. V Newyorku v Ameriki imajo 35 C in trdijo, da ni imela Amerika že 50 let tako vročega septembra kakor letos. Od povsod prihajajo vesti o smrtnih slučajih radi solnčarice in o gozdnih požarih, ki so izbruhnili po Ameriki radi neobičajne suše. V državi Massachusetts ogroža velik gozdni požar več naselbin in se je razširil že 7 km daleč. V Londonu je umrlo 4. septembra na dan delavske proslave na solnčarici 210 oseb.

»Zeppelin« zopet doma. Zadnjič smo pustili »Zeppelin« na poletu krog sveta na ameriškem letališču v Lakehurstu pri Newyorku. Razdaljo med Lakehurstom in Friedrichshafenom je prevozil zrakoplov v 67 in pol urah in je sedaj zopet na domačem pristanišču. »Zeppelin« je rabil za celi polet okoli sveta 20 dni in štiri ure. Novi zrakoplovi, ki bodo predvidoma zgrajeni junija prihodnjega leta, bodo lahko vozili še hitreje. Ti zrakoplovi bodo ravno tako dolgi kakor »Zeppelin«, toda bolj ploščati, tako, da bodo imeli skoraj popolnoma obliko kaplje. Novi zrakoplovi bodo imeli tudi posebne kabine za kadilce, ker so se potniki na dosedanjih vožnjah pritoževali, da niso smeli uživati nikotina. Po srečni vrnitvi iz poleta krog sveta se bo podal zrakoplov na dve vožnji po Nemčiji, za kateri so

že razprodani sedeži. V 14 dneh ali treh tednih se bo zrakoplov dvignil v Friedrichshafenu ter bo letel preko Šlezije in Gornje Šlezije v Berlin. Po enem ali dveh dneh se bo iz Berlina dvignil na Vzhodno Prusko, odkoder se bo vrnil v Friedrichshafen. Prve dni oktobra namerava ponovno poleteti v Ameriko. Cene za vožnjo po Nemčiji znašajo za progo Friedrichshafen—Šlezija—Vzhodna Pruska—Friedrichshafen 600 mark. Vožnje se bo udeležilo 20 do 22 potnikov.

Zgodnje slovo lastovk. Od vseh strani prihajajo poročila, da se pripravljajo letos lastovke poprej na odhod nego druga leta. Po ljudskih mnenjih pomenja rano slovo lastovk ostro zimo. V jeseni se selijo lastovke, različno od spomladnega prihoda, ko priletijo v naše kraje posamič, vedno v velikih gružah, mnogokrat celo v družbi z drugimi pticami. Od nas odletijo lastovke v Južno Afriko; v Indiji prezimijo le one iz vzhodnih pokrajin. Živalce ne ostanejo v Egiptu, preletijo največjo Sahara puščavo in ostanejo čisto na jugu Afrike. Na poletu preko Sredozemskega morja sledijo najrajši večjim parnikom, ki prevažajo žito. Mnenje je, da so izstradanim pticam dobrodošli žitni moli, ki tudi sledijo ladjam. Ako se približa jesen in se vzbudi v lastavicali nagon po odletu, pozabijo večkrat na ložnost kot starši. Kolikokrat se zgodi, la pustijo druge mladiče, ako se niso rodili za preselitev. Ako nastopijo mrzejši dnevi so te zapuščene reve zgubljene, ker si ne znajo in tudi ne morejo poiskati hrane. Ravno kar omenjene lastavice iz drugega nezda najdemo tolikokrat po zimi na hlevskih podstrešjih čisto otrple. Jesenski odhod iz naših krajev nastopijo lastovke vedno po solnčnem zahodu. Zbirajo se v velikih gružah in kakor hitro je objela zemlja noč, se dvignejo cele trume in se zaženejo v preselitev.

Kje na svetu prebivajo ljudje najvišje? Najnovejši raziskovalci Srednje Azije so odkrili, da prebivajo pastirji v Vzhodnem Tibetu s svojimi čredami 4864 m visoko nad morjem. V teh krajih se podijo divje ovce in koze po višinah 5800 metrov. Tukaj so opazovali orla v višini 7000 m. Navečja višina, katero je dosegel človek v indijskem pogorju Himalaja brez kisikovih aparatov, je 8225 m. Hribolazec Sommerwell ki se je povzpел tako visoko, opisuje, da je rabil nad 8 tisoč metrov za vsak korak naprej 10 dihljajev in na vsakih 20—30 korakov je moral počivati, ker se ga je lotevala omedlevica radi razredčenega zraka, kateremu primanjkuje za dihanje človeških pljuč neobhodno potrebnega kisika.

Nerazumljivo početje motornega biciklista. V nemškem mestu Kassel so zaprli motornega biciklista, ki se je lotil čudnega početja. Policija se je čudila, kako je to mogoče, da so našli ob cesti v nezvesti in precej poškodovanih kar devet deklic eno za drugo v primeroma kratkih presledkih. Ko so se poškodovane zavedle, je vsaka izpovedala, da jo je povabil mlad gospod na zadnji sedež na motornem kolesu. Po povratku iz izleta je sunil neznanec po-

vabljen s sedeža v najhujšem diru. Policija je zaprla 19 letnega šoferja iz sosedne vasi. Predstavili so aretirane ga devetim žrtvam, ki so ga prepoznale za onega kavalirja, ki jih je po izletu sunil z motorja v obcestni jarek. Nečloveški dirkač še dosedaj ni maral izpovedati, zakaj je pravzaprav suval dekleta v nesrečo.

Avtobus Celje—Rogaška Slatina vozi od torka, dne 10. septembra naprej iz Rogaške Slatine ob 7. uri zjutraj, pride v Grobelno ob tri četrt na osem, da dobi vlak Celje—Maribor in pride skozi St. Jur in Teharje v Celje ob pol 9. uri zjutraj. Od pondeljka, to je 9. septembra zvečer naprej torej povratek avtobusa iz Rogaške Slatine potoči v Celje odpade, pač pa vozi naprej še ob četrt na devetnajst (četrt na sedem) zvečer iz Celja v Rogaško Slatino. — Avtobus mesta Celje.

Avtobus Celje—Dramlje vozi od pondeljka to je 9. septembra popoldan naprej le progo Dramlje — Blagovna — Ljubčno — Trnovlje — Celje kolodvor in nazaj. Proga skozi Blagovno — Teharje — Celje ter Celje — Teharje, to je St. Jur — Sele in nazaj od tega časa odpade.

Celje—Dramlje. Odhod: Celje ob 12. uri 25 minut popoldan, prihod Dramlje ob 13. uri 20 minut popoldan. — Odhod: Celje ob 18. uri 20 minut zvečer, prihod Dramlje ob 19. uri 15 minut zvečer.

Dramlje—Celje. Odhod: Dramlje ob 6. uri 5 minut zjutraj, prihod Celje ob 7. uri zjutraj. — Dramlje ob 13. uri 35 minut popoldan, prihod Celje ob 14. uri 30 minut popoldan. — Teharčani se zjutraj lahko poslužujejo avtobusa, ki bo od torka, to je 10. septembra zjutraj naprej vozil okoli 9. ure 15 minut zjutraj iz Rogaške Slatine v Celje. — Avtobus mesta Celje.

Ljudje, ki so bolni na železnih-željeznih in kamenih v mehuru ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina uravnava jo leno delovanje črevesa z uporabo naravne »FRANZ JOSEFOVE« grenčice. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »FRANZ JOSEFOVA« voda sigurno skrajno prizanesljivo delujoče kemično odvajalno sredstvo, tako da jo priporočajo tudi pri kilah trebušnih, natrgani danki in hipertrofiji prostate. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

Kako vladajo boljševiki na Ruskem.

(Priobčil A. K.)

Lansko leto je izšla v Parizu knjiga v francoskem jeziku »Moskva brez zaves«. Knjiga, katero je spisal bivši belgijski konzul v Rusiji, g. Jos. Douillet (Dujé), je že prevedena v druge jezike. Za časa velike lakote je bil ta gospod tudi pomožni član papeževe, Nansenove in ameriške podperno akcije. Mož je živel v Rusiji 35 let, pozna torej natančno prejšnje in današnje ruske razmere. Naučil se je ruski, občeval je mnogo z ljudstvom, zato je zmožen, da nam naslika Rusijo tako kot je. Boljševiki pravijo, da hočejo že na zemlji ljudem napraviti nebesa. V Rusiji imajo že 12. leto priliko, da svojo trditev v dejanju dokažejo, kakšna so ta nebesa. Toda pisatelj ne opisuje boljševiških nebes, ker jih ni, pač pa nam slika strašen pekel njihovega nasilja in strahovlade, pod katero strašno trpi ruski narod. Boljševiki delajo ravno nasprotno od tega, kar ljudem obljubujejo. Dokaz za to je ta knjiga. Da bodo vedeli tudi naši ljudje, kaka nebesa so prinesli boljševiki ruskemu narodu, naj navedem tu nekatere odlomke iz omenjene knjige.

I.

Kaj in kako kažejo boljševiki tujcem sovjetsko Rusijo?

Boljševiška vlada je zadnja leta vabila različne kroge v Evropi, da naj bi v skupinah obiskali sovjetsko Rusijo. Nudila jim je brezplačne vize, brezplačno vožnjo in druge ugodnosti. Cilj tega vabljenja je bil ta: Tujim državljanom pokazati vrsto delavnic, tovarn, bolnišnic, ječ in šol, katere so boljševiki v nekaterih večjih mestih organizirali kot vzorne zavode, da bi potem mislili, češ, vse podobne raprave so v Rusiji tako vzorno urejene. Mislili so, da bodo ti ljudje iz tujih dežel, potem postali v svoji domovini navdušeni agitatorji za boljševiška načela. V ministstvu so bili izbrani posebni »voditelji«

in »tolmači«, kateri so se naučili v zato ustanovljeni šoli, kako naj tujcem kažejo te boljševiške zavode. **Le ti in samo ti so smeli in smejo voditi in govoriti s tujimi delegati.**

V Rusijo je prišla delegacija angleških delavcev. Boljševiki so izgotovili do pičice načrt njihovega potovanja; vse malenkosti so bile izdelane z največjo skrbjo. Prirejali so ji bogate pojedine in jo pridno zalivali z vinom, da bi ji lažje nasuli peska v oči. Vkljub temu so se večkrat dogajali pogreški. Bilo je na mali postaji ob premogokopnih rudnikih na Doncu. Dolgočasno je bilo, da vlak z angleško delegacijo ostane tu le pet minut, ostal pa je več kot eno uro. Ni znano, kako so »voditelji« delegaciji pojasnili to zamudo, a kmetje v bližnjem selu so naglo spoznali razlog zamude. Boljševiki so jih nagnali, da takoj peljejo velike vozove slame v tovarno ob progi, katere že nekaj let ni bila v obratu. Ko je bila slama v tovarni, so napolnili njene peči in gost dim se je kadil iz dimnika. V tistem kraju sploh slamo rabijo za kurivo, ker ni drv. »Voditelji« so pa zdaj lahko kazali na tovarno kot živ dokaz mlade sovjetske industrije. Potem še le je vlak z delegacijo oddrjal dalje. Pisatelj pravi, da je tu vsak komentar nepotreben.

Silno pazijo boljševiki, da tuje delegacije ne pridejo v stik z ljudmi, ki niso boljševiškega mišljenja. V velikih železniških delavnicah v Rostovu na Donu so za tisti dan, ko je prišla tja angleška delegacija, dali prosto na stotine delavcem, ki niso bili boljševiki. Njihova mesta so za ta čas zavzeli najhujši boljševiki »statisti« iz Rostovske Čeke, stanujoči v ulici Friderik Engelsa h. št. 33.

Ista angleška delegacija se je peljala z vlakom in je obedovala v vagon-restavraciji. Noben drug potnik ni smel takrat biti v obednici. Ko so se delegati najedli, so prišli na vrsto drugi potniki. Eden izmed njih je opazil kapico z ramen mize, katero je nekdo pozabil in je

opomnil na to osebo v obednici. Takrat pa je že prišel nek angleški delegat, iskajoč svojo kapico. Natakarg je poslušal, a ni razumel angleški. Potnik pa je govoril angleški, ponudil mu je kapico ter je rekel, da jo je našel poleg mize. Delegat se je zahvalil in vesel, da je našel človeka, ki govori angleški, se je z njim spustil v razgovor. V tistem trenutku pa pride »voditelj-tolmač« delegacije in odpelje seboj angleškega delegata. Oni potnik pa še ni dovršil obeda, ko so prišli ponj orožniki, ki so ga zagrabil in pri prvi postaji odvedli iz vagona. Bil je obsojen radi špijonaže v korist tuje države na tri leta ječe na strašnem Soloveckem otoku v Belem morju.

Toda to niso le posamezni slučaj. Pisatelj piše v svoji knjigi, da je v ječi, kamor so ga bili vrgli, našel več oseb, zaprtih radi tega, ker so občevali z inozemci. Bil je nek šofer, po rodu Jud, ki je govoril nemško v judovskem narečju. Leta 1925. se je udeleževal nekega avtomobilskega krožnega potovanja. Na potu se je predrznil neposredno govoriti z enim nemškim šoferjem, ne da bi iskal posredovalnega uradnega »tolmača«. Zagrabil ga je agent Čeke in je bil za tri leta prognan v koncentracijski tabor na Soloveckem otoku.

Kar je v Rusiji imenitnega, to pripisujejo boljševiki sebi. Ko je prišel v Moskvo nek Anglež po svojih trgovskih poslih, so mu pravili boljševiki, da so oni ustanovili moskovsko vseučilišče, dasi je bilo ustanovljeno že v 18. veku za cesarice Jelizavete, hčerke Petra Velikega. Pač pa so boljševiki ustanovili nove jetnišnice. V Moskvi so neko gimnazijo (III. moskovski licej) izpremenili v jetnišnico in sicer v središču prestolice. Če bi se mogel kak inozemec svobodno kretati po Rusiji, bi mogel kmalu ugotoviti, število prejšnjih ječ pa več ne zadostuje sovjetskemu režimu.

Neka skandinavski delavska delegacija je prišla v Moskvo z namenom, da bi proučevala delavske razmere v Rusiji. Boljševiki so predložili delegaciji načrt potovanja in so ji stavili na razpolago svoje uradne »tolmače«. Ker je skandinavski delegacija to ponudbo odklonila, je sovjetska vlada zabranila potovanje po Rusiji ter je delegacijo primorala, da je v 48 urah zapustila Rusijo.

Tudi nemške delavske organizacije so prišle v Rusijo. O eni poroča delegat Ostermajer: »Kadar je prišla naša delegacija v kak večji kraj, so nam »voditelji« predložili listo raznih podjetij, katere smo smeli obiskati. Izmed predloženih smo smeli izbirati, katere hočemo ogledati. Ko smo nekaj takih podjetij ogledali, smo izjavili boljševškemu »voditelju«, da smo siti velikih podjetij in da hočemo videti tudi kako malo delavnico. Odgovorili so nam: Dobro! Vozili smo se, natlačeni v tri avtomobile po celem mestu. Ko smo prišli do neke pekarnice, pocukal sem »voditelja« za rokav in sem mu rekel: »Tovariš, dajte, da ogledamo to pekarno!« On je odgovoril: »Ne te, ampak ono tam preko ceste.« Torej nismo smeli ogledati onih podjetij, katere